

Onderhandelingspunten bij de formatie van een VVD-PvdA kabinet

I&O Research

Dr. Pieter van Wijnen

Samenvatting en persbericht

De bezorgdheid over de uitkomsten van de formatie onderhandelingen is groter bij de PvdA-achterban dan bij de VVD-achterban. Bijna de helft van de PvdA-kiezers maakt zich zorgen over teveel concessies, dit aantal is een derde bij de VVD-kiezers.

Vier van de tien PvdA-kiezers vindt het wenselijk dat alsnog een centrum-links kabinet tot stand komt. Drie van de tien PvdA kiezers vindt dit niet wenselijk.

Slechts een op de zes VVD-kiezers ziet nog heil in de vorming van een rechts minderheidskabinet (VVD en CDA, met gedoogsteun van andere partijen). Zes van de tien VVD-kiezers vindt een rechts minderheidskabinet niet wenselijk.

Bij VVD-kiezers is er één onderwerp waarbij een meerderheid vindt dat de eigen partij hier niet over mag onderhandelen; zes van de tien vindt dat de VVD zich moet houden aan het standpunt dat de hypotheekrente aftrek voor bestaande gevallen gehandhaafd blijft.

De meest heikele onderhandelingspunten voor de PvdA zijn het ontslagrecht en het recht op WW. De helft van de PvdA-kiezers wil dat de eigen partij niet gaat onderhandelen over de standpunten dat het ontslagrecht niet verder wordt versoepeld en dat het recht op WW niet wordt beperkt.

Er zijn vier onderwerpen waarbij het voor zowel de VVD als de PvdA lastig zal zijn concessies te presenteren zonder een groot deel van de eigen achterban teleur te stellen: inkomensafhankelijkheid van de zorgpremie, vormgeving van het ontslagrecht, de hypotheekrente aftrek bij bestaande gevallen en het recht op WW.

Onderzoeksverantwoording

I&O Research heeft in juli en augustus 2012 een grootschalig online verkiezingsonderzoek uitgevoerd onder ruim 7.316 respondenten. Het aantal mensen dat aan de 2^e peiling heeft deelgenomen, bedraagt 4.729. Het onderzoek biedt inzicht actuele standpunten van kiezers en stemvoorkeuren. In de vragenlijst komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- standpunten van kiezers over 18 verkiezingsissues. De issues zijn representatief voor vrijwel alle verkiezingsthema's en komen in de meeste verkiezingsprogramma's terug;

- belangrijke problemen in Nederland. Een lijst van 11 problemen waaruit de respondenten er maximaal 3 belangrijkste konden selecteren;
- coalitievoorkeuren. De wenselijkheid van de zes meest kansrijke en reële coalities;
- stemgedrag 2010 en stemvoorkeur 2012;
- achtergrondkenmerken. Leeftijd, geslacht, postcode, etniciteit, inkomensklasse, opleidingsniveau, religie, hoofdbezigheid.

Het onderzoek is uitgevoerd onder een steekproef van ruim 26.000 respondenten. Het betreft hier geen panelonderzoek, maar een steekproefkader dat is gevormd uit eerdere onderzoeken van I&O Research, met name het Koopstromenonderzoek Randstad 2011 (www.kso2012.nl) en het onderzoek Veiligheidsmonitor (www.veiligheidsmonitor.nl).

Beide grootschalige onderzoeken zijn uitgevoerd op basis van aselechte personen- en huishoudensteekproeven, algemeen erkend als het beste steekproefkader dat beschikbaar is. De respondenten hebben geen financiële vergoedingen gehad voor deelname aan de oorspronkelijke onderzoeken. Ook voor deelname aan dit onderzoek is door de respondenten belangeloos deelgenomen. De onderzoeksresultaten zijn na herweging op leeftijd, geslacht en opleiding representatief voor alle Nederlandse kiesgerechtigden (18 jaar en ouder). Het veldwerk voor het Verkiezingsonderzoek is gestart uitgevoerd in oktober 2012.

I&O Research

I&O Research is een bureau voor beleids- en marktonderzoek, met alle faciliteiten voor telefonisch, schriftelijk, face-to-face en webenquêteren in eigen huis. Daarnaast verzorgen wij lokale en regionale statistieken, bewerkingen en datamining, telefonische, tellingen en diepte-interviews.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR gedragscode voor markt- en sociaal-wetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-2008 en ISO 20 252 gecertificeerd.

Naast onderzoek en advies detacheeert I&O Research onderzoekers en adviseurs. I&O Research heeft vestigingen in Enschede, Hoorn en Nieuwegein.

Meer informatie: www.ioresearch.nl.

Meer informatie

Dr. Pieter van Wijnen, politicoloog en publicist, tel 06 4304 1532, mail:
pietervanwijnen@hotmail.com

Dr. Rob van de Peppel, algemeen directeur I&O Research, tel: 06 5432 6878, mail:
r.a.vandepeppel@ioresearch.nl

Volledig artikel

Op dit moment zijn VVD en PvdA bijna klaar met de onderhandelingen over een regeerakkoord. Beide partijen hebben bij voorgaande verkiezingen stemmen verloren aan radicalere ideologisch verwante partijen, respectievelijk de PVV en de SP.

Teneinde deze stemmen weer terug te winnen, hebben VVD en PvdA een markant profiel aan de kiezer gepresenteerd en hebben ten opzichte van elkaar een sterk polariserende houding aangenomen. Hiermee bestaat het risico dat de twee partijen bij hun achterban hoge verwachtingen hebben gewekt waar vervolgens in een nieuw kabinet niet (geheel) aan tegemoet kan worden gekomen. Er is een reeks van onderwerpen waarop VVD en PvdA duidelijk verschillende standpunten hebben ingenomen. Aan hun kiezers hebben zij beloofd deze standpunten in een volgend kabinet te realiseren. Voor het slagen van de kabinetsformatie is het echter onvermijdelijk dat per onderwerp een of beide partijen concessies zal moeten doen.

I&O Research heeft kiezers van PvdA en VVD gevraagd hoe bezorgd zij zijn dat hun partij bij de formatie teveel concessies zal doen aan de eigen standpunten.

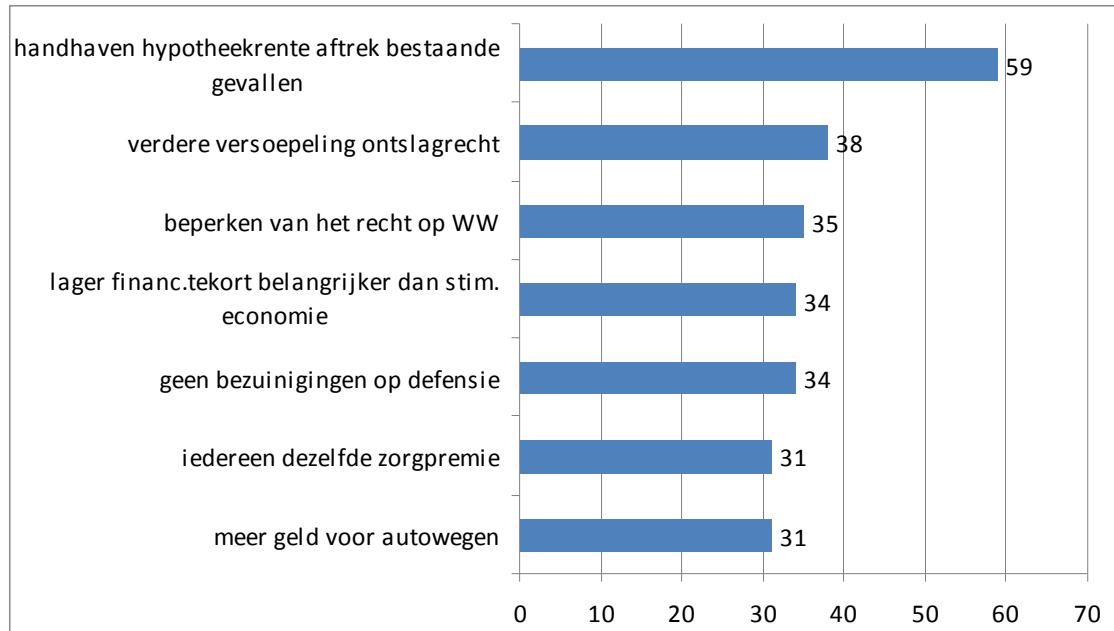
Deze bezorgdheid is groter bij PvdA-kiezers dan bij VVD-kiezers. Bijna de helft van de PvdA'ers (48%) maakt zich zorgen over teveel concessies, dit aantal is een derde (35%) bij VVD'ers.

De kiezers van VVD en PvdA is ook gevraagd hoe wenselijk zij de totstandkoming van een ander kabinet dan een VVD-PvdA kabinet vinden, met deelneming van de eigen partij. Het onderzochte alternatief voor PvdA-kiezers is een centrum-links kabinet van PvdA-CDA-D66-Groen Links. Het voorgelegde alternatief voor VVD-kiezers is een minderheidskabinet van VVD en CDA met gedoogsteun van andere partijen.

Er zijn beduidend meer PvdA-kiezers die een alternatief zien voor een VVD-PvdA kabinet dan het geval is bij VVD-kiezers. Vier van de tien PvdA-kiezers (38%) vindt de totstandkoming van een centrum-links kabinet wenselijk. Dit aandeel is hoger dan het aantal PvdA-kiezers dat dit niet wenselijk vindt (30%). Slechts een op de zes VVD-kiezers (17%) ziet nog heil in de vorming van een rechts minderheidskabinet. Zes van de tien VVD-kiezers (60%) vindt een rechts minderheidskabinet niet wenselijk.

PvdA- en VVD- kiezers zijn in de enquête op een elftal onderwerpen de standpunten van hun eigen partij voorgelegd. Per onderwerp is ze gevraagd of hun partij bij de kabinetsformatie mag onderhandelen over de ingenomen standpunten.

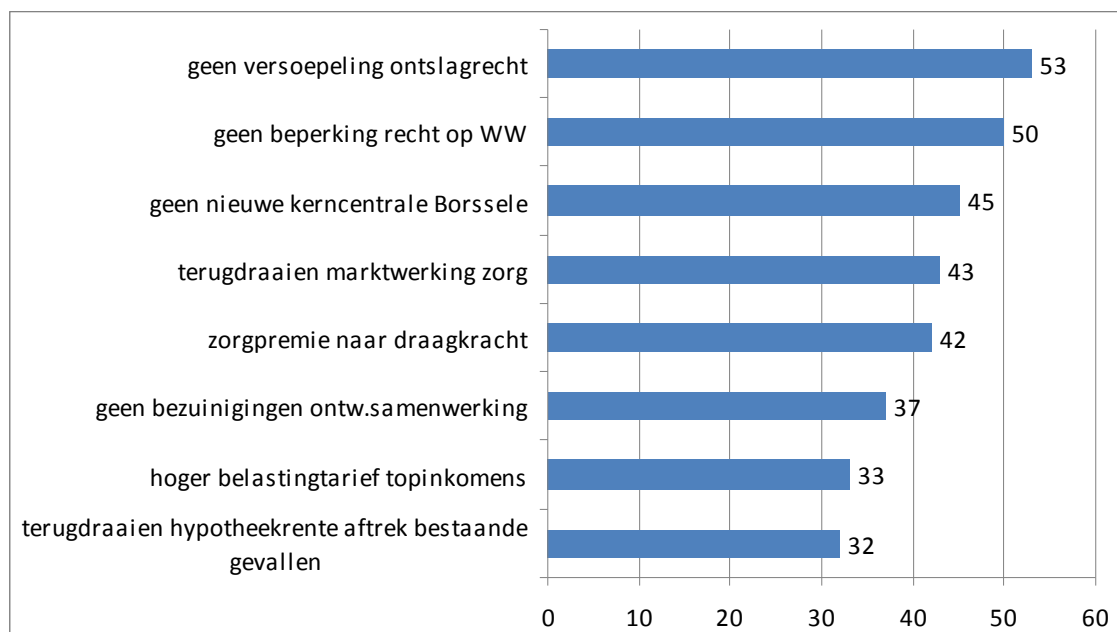
VVD standpunten waar volgens de achterban niet over mag worden onderhandeld

Bij VVD-kiezers is er één onderwerp waarbij een meerderheid vindt dat de eigen partij hier niet over mag onderhandelen; zes van de tien (59%) vindt dat de VVD zich moet houden aan het standpunt dat de hypotheekrente aftrek voor bestaande gevallen gehandhaafd blijft.

Standpunten waarbij ongeveer een derde van de VVD-kiezers vindt dat de partij geen concessies mag doen, zijn: geen bezuinigingen op defensie (34%), iedereen dient dezelfde zorgpremie te betalen (ongeacht de hoogte van het inkomen) (31%), verdere versoepeling van het ontslagrecht (38%), terugdringen van het financieringstekort is belangrijker dan stimuleren van de economie (34%), verminderen van het recht op een WW-uitkering (35%) en meer geld voor autowegen (31%).

PvdA standpunten waar volgens de achterban niet over mag worden onderhandeld

Bij de PvdA zijn meer standpunten waarbij een groot deel van de achterban geen concessies wil. De meest heikele onderhandelingspunten voor de PvdA zijn het ontslagrecht en het recht op WW; de helft (53%) van de PvdA-kiezers wil dat de eigen partij niet gaat onderhandelen over het standpunt dat het ontslagrecht niet verder wordt versoepeld. En de helft (50%) wil geen concessies op het standpunt dat het recht op WW niet verminderd wordt. Circa vier van de tien PvdA-kiezers wil niet dat de partij water bij de wijn doet bij haar standpunten over ontwikkelingssamenwerking (geen bezuinigingen) (37%), gezondheidszorg (terugdraaien van marktwerking) (43%), de zorgpremie (naar draagkracht) (42%) en kernenergie (geen nieuwe kerncentrale bij Borssele) (45%).

Daarnaast wil een derde van de PvdA-kiezers geen concessies op het standpunt over de inkomstenbelasting (een hoger tarief voor topinkomens) (33%) en de hypotheekrente aftrek (terugdraaien bij bestaande gevallen) (32%).

Resumerend kunnen we stellen dat er vier onderwerpen zijn waarbij het voor zowel de VVD als de PvdA lastig zal zijn concessies te presenteren zonder een groot deel van de eigen achterban teleur te stellen: inkomensafhankelijkheid van de zorgpremie, vormgeving van het ontslagrecht, de hypotheekrente aftrek bij bestaande gevallen en het recht op WW.